

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо особливостей залучення засуджених до праці та ведення господарської діяльності в пенітенціарній системі) (реєстр. № 10157)

На виконання пункту 2 Постанови Верховної Ради України від 23 травня 2024 року № 3750-ІХ «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо особливостей залучення засуджених до праці та ведення господарської діяльності в пенітенціарній системі) Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 27 вересня 2024 року (протокол № 170) пропозиції і поправки, що надійшли від суб'єктів права законодавчої ініціативи до проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо особливостей залучення засуджених до праці та ведення господарської діяльності в пенітенціарній системі) (реєстр. № 10157), прийнятого парламентом за основу (далі – Законопроект).

До Комітету від суб'єктів права законодавчої ініціативи до другого читання надійшло 134 пропозиції і поправки.

Разом з тим, під час розгляду Законопроекту члени Комітету дійшли висновку про необхідність відповідно до статті 15 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» доповнити порівняльну таблицю до Законопроекту такими поправками і пропозиціями:

1. У Кримінально-виконавчому кодексі України:

1) частину третю статті 6 викласти в такій редакції:

«3. Основними засобами виправлення і ресоціалізації засуджених є встановлений порядок виконання та відбування покарання (режим), пробація, праця, соціально-виховна робота, загальноосвітнє і професійно-технічне навчання, громадський вплив»;

2) абзац другий частини п'ятої статті 60 викласти в такій редакції:

«До цих робіт засуджені до обмеження волі, які залучені до оплачуваної праці, залучаються в порядку черговості в неробочий час і не більш як на дві години на день»;

3) частину першу статті 60¹ викласти в такій редакції:

«1. Засуджені до обмеження волі, залучені до праці за строковим трудовим договором або цивільно-правовим договором, підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню»;

4) частину другу статті 60² викласти в такій редакції:

«2. Порядок забезпечення нагляду за засудженими до обмеження волі, які працюють за межами виправного центру у період дії воєнного стану та протягом двох років після його припинення або скасування встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації»;

5) статтю 62 викласти в такій редакції:

«Стаття 62. Обов'язки фізичної особи — підприємця, юридичної особи за місцем роботи засуджених до обмеження волі

1. Фізична особа — підприємець, керівник юридичної особи за місцем роботи засуджених до обмеження волі зобов'язаний забезпечити їх залучення до праці з урахуванням стану здоров'я та, за можливістю, спеціальності, організувати первинну професійну підготовку і створити необхідні побутові умови.

2. Про запізнення засудженого до обмеження волі на роботу та його відсутність на роботі з невідомих причин фізична особа — підприємець, керівник юридичної особи зобов'язаний негайно повідомити адміністрацію виправного центру.

3. Фізична особа – підприємець, керівник юридичної особи, де працюють засуджені до обмеження волі, зобов'язані звільнити їх з роботи, у таких випадках:

звільнення від відбування покарання на підставах, передбачених Кримінальним кодексом України;

переведення засудженого на роботу на інше підприємство, в установу чи організацію або для дальшого відбування покарання до іншого виправного центру;

набрання законної сили вироком суду, за яким особа, що відбуває покарання у виді обмеження волі, засуджена до позбавлення волі;

неможливість виконання даної роботи за станом здоров'я;

закінчення строкового трудового договору»;

б) частину першу статті 65 викласти в такій редакції:

«1. З особами, які відбувають покарання у виді обмеження волі, адміністрацією виправного центру, а також фізичною особою — підприємцем, юридичною особою, де працюють засуджені, і громадськими організаціями проводиться соціально-виховна робота»;

7) абзац другий частини третьої статті 89 викласти в такій редакції:

«Порядок визначення кількості засуджених, залучених до робіт з господарського обслуговування, визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації»;

8) статтю 93 викласти в такій редакції:

«Стаття 93. Відбування засудженими всього строку покарання в одній виправній чи виховній колонії

1. Засуджений до позбавлення волі відбуває весь строк покарання в одній виправній чи виховній колонії, як правило, у межах адміністративно-територіальної одиниці відповідно до його місця проживання до засудження або місця постійного проживання родичів засудженого, крім періоду дії воєнного стану та двох років після його припинення або скасування.

Засуджений до позбавлення волі, переданий в Україну для відбування покарання, а також засуджений до позбавлення волі, стосовно якого компетентним органом іноземної держави було прийнято рішення про його видачу в Україну (екстрадицію) для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку, відбувають строк покарання у виправній чи виховній колонії, що включена до переліку, визначеного центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, відповідно до абзацу другого частини першої статті 86 цього Кодексу.

2. Переведення засудженого для дальшого відбування покарання з однієї виправної чи виховної колонії до іншої, допускається за виняткових обставин, які перешкоджають дальшому перебуванню засудженого в цій виправній чи виховній колонії. У період дії воєнного стану та двох років після його припинення або скасування переведення засудженого для дальшого відбування покарання з однієї виправної чи виховної колонії до іншої, допускається у разі залучення його до праці. Порядок переведення засуджених визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації»;

9) абзац п'ятий частини другої статті 99 викласти в такій редакції:

«можуть носити цивільний одяг, мати при собі портативні персональні комп'ютери, мобільні телефони та аксесуари до них, гроші та цінні речі, користуватися грішми без обмеження»;

10) частину третю статті 102 викласти в такій редакції:

«3. Режим створює умови для праці засуджених, загальноосвітнього і професійно-технічного навчання, соціально-виховної роботи та громадського впливу»;

11) зміни до статті 112 викласти в такій редакції:

«частину п'яту статті 112 викласти в такій редакції:

«5. Порядок та умови одержання посилок (передач) і бандеролей, засудженими до позбавлення волі, а також перелік предметів, заборонених до одержання засудженими, встановлюються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації»;

12) речення друге частини першої статті 114 викласти в такій редакції: «Одержані за переказами гроші зараховуються на особовий рахунок засудженого (розрахунковий рахунок)»;

13) статтю 118 викласти в такій редакції:

«Стаття 118. Залучення засуджених до позбавлення волі до праці

1. Засуджені до позбавлення волі мають право працювати. Праця здійснюється на добровільній основі на підставі строкового трудового договору або цивільно-правового договору, який укладається між засудженим та фізичною особою - підприємцем або юридичною особою, для яких засуджені здійснюють виконання робіт чи надання послуг.

Такі договори погоджуються з адміністрацією колонії та повинні містити порядок їх виконання. Адміністрація зобов'язана створювати умови для праці засуджених до позбавлення волі за строковими трудовими договорами або цивільно-правовими договорами.

2. Засуджені до позбавлення волі, які мають заборгованість за виконавчими документами, зобов'язані працювати в місцях і на роботах, які визначаються адміністрацією колонії, до погашення такої заборгованості.

Засудженим до позбавлення волі, які досягли пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», особам з інвалідністю першої та другої груп, хворим на активну форму туберкульозу, вагітним жінкам, жінкам, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, дозволяється працювати за їхнім бажанням в порядку, встановленому законодавством про охорону праці та законодавством у сфері охорони здоров'я.

3. Перелік робіт і посад, на яких забороняється використовувати засуджених до позбавлення волі, визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

4. Засуджені до позбавлення волі не мають права припиняти роботу з метою вирішення трудових та інших конфліктів.

5. Засуджені до позбавлення волі можуть залучатися без оплати праці лише до робіт з благоустрою колоній і прилеглих до них територій, а також поліпшення житлово-побутових умов засуджених або до допоміжних робіт із забезпечення колоній продовольством.

До цих робіт засуджені залучаються в порядку черговості, в неробочий час і не більш як на дві години на день.

Засуджені до позбавлення волі, які не залучені до оплачуваної праці, залучаються в порядку черговості до таких робіт не більше як на чотири години на день.

6. Порядок забезпечення охорони та нагляду за засудженими до позбавлення волі, які працюють за межами колонії, а також їх переміщення на роботу за межі колонії, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

7. При нарахуванні засудженому заробітної плати (винагороди) фізична особа - підприємець або юридична особа, для яких засуджені до позбавлення волі здійснюють виконання робіт чи надання послуг (за винятком випадків виконання робіт (надання послуг) за договорами цивільно-правового характеру з

неприбутковими організаціями), спрямовує виправній колонії суму у розмірі 25 відсотків від фактично нарахованої засудженому заробітної плати (винагороди).

8. Засуджені, які тримаються у виправній колонії мінімального рівня безпеки або дільниці соціальної реабілітації та працюють поза їх межами, можуть проживати у спеціально обладнаних жилих приміщеннях за межами колонії або дільниці за умови забезпечення охорони та нагляду за ними та створення необхідних матеріально-побутових умов, що відповідають правилам санітарії та гігієни, а також проведення соціально-виховної роботи з ними»;

14) частину другу статті 118¹ викласти в такій редакції:

«2. Порядок забезпечення охорони та нагляду за засудженими до позбавлення волі, які працюють за межами установи у період дії воєнного стану та протягом двох років після його припинення або скасування встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації»;

15) статтю 119 викласти в такій редакції:

«Стаття 119. Умови праці засуджених до позбавлення волі

1. Для осіб, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, робочий тиждень не може перевищувати норму тривалості робочого часу, встановленого законодавством про працю. Місце та вид роботи, час початку та закінчення роботи (зміни) визначаються відповідними строковими трудовими договорами за погодженням з адміністрацією колонії з урахуванням вимог режиму.

Умови праці засуджених до позбавлення волі, які працюють за цивільно-правовими договорами, визначаються цими договорами за погодженням з адміністрацією колонії з урахуванням вимог режиму.

2. З урахуванням характеру виконуваних засудженим до позбавлення волі робіт допускається підсумований облік робочого часу з тим, щоб тривалість робочого часу за обліковий період не перевищувала нормального числа робочих годин.

3. Праця засуджених до позбавлення волі організовується з додержанням правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії, встановлених законодавством про працю.

4. Засудженим до позбавлення волі надається відпустка без збереження заробітної плати»;

16) назву статті 121 викласти в такій редакції:

«Стаття 121. Відрахування із заробітної плати (винагороди) або іншого доходу засуджених до позбавлення волі»;

17) частину першу статті 122 викласти в такій редакції:

«1. Засуджені до позбавлення волі, залучені до праці за строковими трудовими договорами або цивільно-правовими договорами, підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню»;

18) доповнити статтею 122¹ такого змісту:

«Стаття 122¹ Умови зарахування коштів засудженим до позбавлення волі

1. Заробітна плата (винагорода), пенсія, державні виплати, інші доходи засудженого до позбавлення волі зараховуються на рахунок установи за місцем відбування покарання засудженого не пізніше десяти робочих днів.

2. Після здійснення відрахувань, визначених цим Кодексом, протягом трьох робочих днів кошти зараховуються на особовий рахунок (розрахунковий рахунок) засудженого»;

19) частину четверту статті 125 викласти в такій редакції:

«4. Для засуджених до позбавлення волі, які не мають робітничої професії, за якою вони можуть бути працевлаштовані, надається можливість підготовки на курсах професійного навчання робітників на виробництві»;

20) у тексті Кодексу:

слова «суспільно корисна праця» в усіх відмінках замінити словом «праця» у відповідному відмінку;

слова «суспільно корисна оплачувана праця» в усіх відмінках замінити словами «оплачувана праця» у відповідному відмінку;

слова «Міністерство юстиції України» в усіх відмінках замінити словами «центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації» у відповідному відмінку.

2. Пункт 3 Законопроекту викласти в такій редакції:

«3. У Законі України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 30, ст. 409 із наступними змінами):

1) частину першу статті 14 доповнити новим абзацом такого змісту:

«До персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України не належать працівники, які працюють за строковими трудовими договорами, із числа засуджених, які працюють на посадах в установах виконання покарань (слідчих ізоляторах) відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України»;

2) частину другу статті 24 викласти в такій редакції:

«Установи виконання покарань та слідчі ізолятори, де відповідно до Кримінально-виконавчого кодексу України та Закону України «Про попереднє ув'язнення» засуджені та особи, узяті під варту, залучаються до праці, спрямовують доходи, отримані від діяльності цих установ та слідчих ізоляторів, на фінансування їх діяльності».

Комітетом до другого читання підготовлено порівняльну таблицю, яка містить 155 поправок і пропозицій, з яких пропонується 49 врахувати (у тому числі частково і редакційно) і 106 – відхилити.

Розглянувши Законопроект, підготовлений до другого читання, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо особливостей залучення засуджених до праці та ведення господарської діяльності в пенітенціарній системі) (реєстр. № 10157) прийняти в другому читанні та в цілому у редакції,

запропонованій Комітетом, а також у разі прийняття Законопроекту як Закону доручити Комітету разом з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити редакційне та техніко-юридичне доопрацювання його тексту.

2. Доповідачем від Комітету з цього питання під час розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити заступника голови Комітету Божика Валерія Івановича.

Голова Комітету

Д. В. МАСЛОВ

